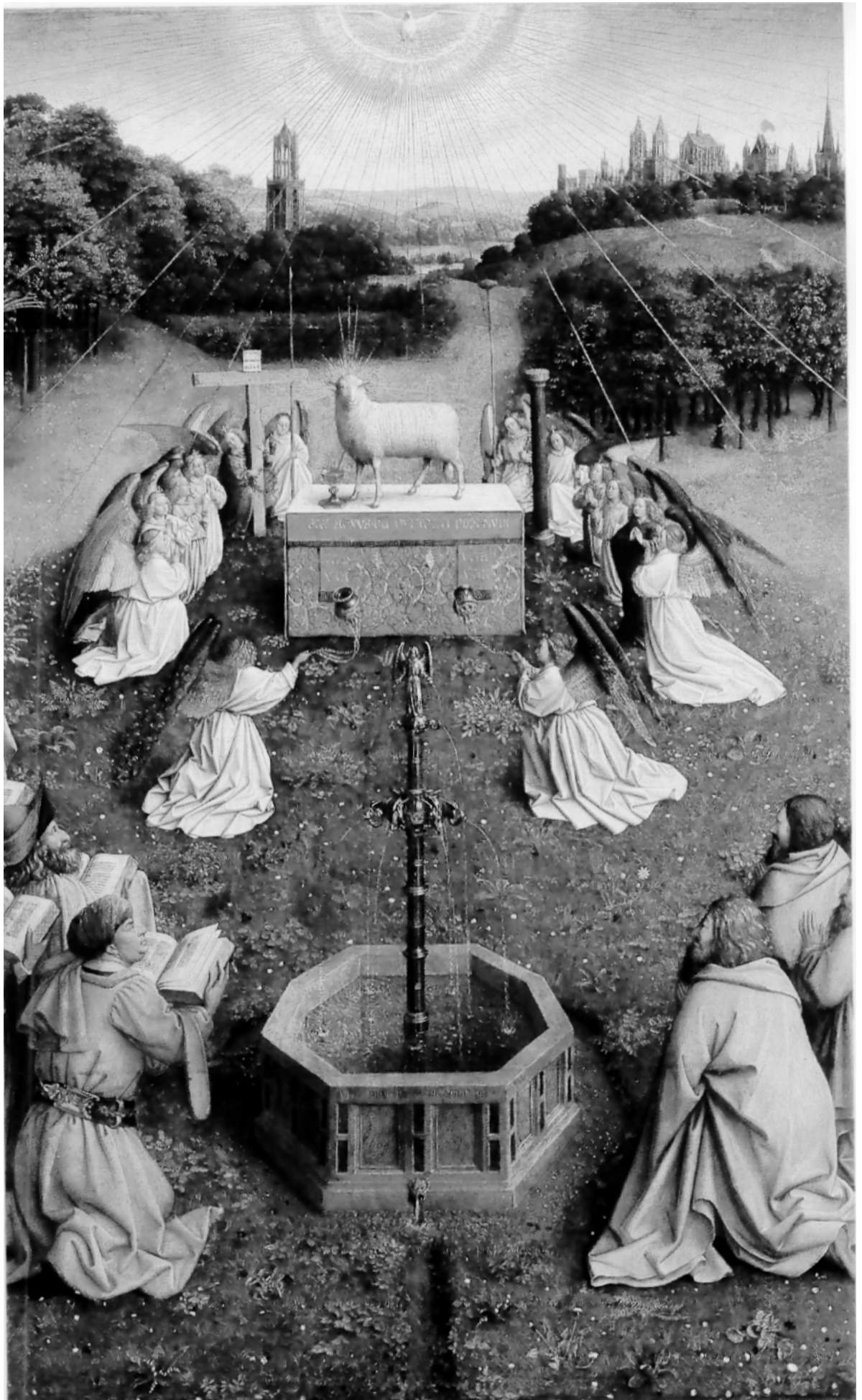

Gemeenteschets

*Hoe gewoon
is de doop?*

Hoe gewoon is de doop?

*Het eeuwenoude beeldmerk
voor christenen*

J. van Bruggen

Deze gemeenteschets is een uitgave van:

Gereformeerde Bijbelstudiebond (GBb)

Bond voor Gereformeerde Jongerenverenigingen (BGJ)

Herziene uitgave juli 2009

INHOUD

JE DOOP BEGON IN DE JORDAAN!

<i>Bijbelstudie voor jongeren 12 tot 16 jaar</i>	5
<i>De doop: wat is normaal?</i>	5
<i>De eerste dooper</i>	6
<i>Waarom eigenlijk een doop?</i>	6
<i>Ons doopformulier</i>	7
AANWIJZINGEN VOOR DE LEIDER/LEIDSTER	8

LAAT JEZELF DOPEN!

<i>Bijbelstudie en werkvormen voor jongeren 16+</i>	9
<i>Wat doe je met de kinderdoop, wanneer je geen kind meer bent?</i>	10
<i>Werkvorm: Organiseer daarom een meningenmarkt.</i>	10
<i>Werkvorm: Vragen op een rij zetten</i>	10
<i>Is de doop met de Geest niet belangrijker dan de waterdoop?</i>	14

GELOOF EN DOOP

<i>Bijbelstudie voor volwassenen</i>	17
<i>A. Doop en trefwoord</i>	18
<i>B. Doop, verbond, geloof en wedergeboorte</i>	18
<i>C. De doop volgens het Nieuwe Testament</i>	19
<i>D. Invalshoeken</i>	20

BESPREKINGSPUNTEN VOOR GEMENGDE GROEPEN

<i>(jonge jeugd, oudere jeugd en volwassenen)</i>	22
ENIGE LITERATUUR	23
BIJBELROOSTERS	23
TER AFSLUITING EEN GEDICHT	24
WERKWIJZER VOOR GEBRUIK GEMEENTESCHETS	25

JE DOOP BEGON IN DE JORDAAN!

Bijbelstudie voor jongeren 12 tot 16 jaar

J. van Bruggen, Wilhelminapark 67, 7316 BS, Apeldoorn

De doop: wat is normaal?

Je hoort het woord, 'doop' en dan denk je ergens aan. Je hebt er meteen een voorstelling van. Welke?

Streep eens aan wat volgens jou normaal is voor de doop:

- dat er een klein kindje is;
- dat er een beetje water op het voorhoofd wordt gelegd;
- dat we Psalm 105:5 zingen;
- dat er veel familie bij is;
- dat we kijken wat voor doopjurk de baby heeft.

Wat ontbreekt volgens jou in dit lijstje? Schrijf het eens op:

-
-
-
-
-

Vergelijk nu eens met wat de anderen aanstreepten en aanvulden.

Probeer het samen eens te worden over wat normaal is bij de doop.

De eerste dooper

De eerste man die mensen heeft gedoopt, was Johannes. Hij was de zoon van de oude Zacharias en Elisabet. Hij zag er wel wat anders uit dan onze dominees. Hij leefde in de woestijn.

Als een profeet. Hij droeg de kleren van een zwervende herder (een ruige mantel met een riem). En hij at uit de natuur (sprinkhanen en wilde honing). We zouden vreemd opkijken, wanneer zo'n zwerver bij ons een doop zou bedienen.

Wat hij deed, was heel onbekend. Hij doopte de mensen. In de Jordaan. Dat was nog nooit eerder gedaan. Johannes kreeg er een bijnaam door. Ze gingen hem noemen: "Johannes de dooper". En iedereen praatte over dat abnormale: de waterdoop in de Jordaan. Zo gewoon als de doop nu is geworden, zo nieuw en ongewoon was ze toen.

Probeer je eens in te denken dat je was opgegroeid als een jongen of meisje in Israël. Met de tempeldienst en al die heilige offers en feesten. Daar was je aan gewoon: zo hoort het! Zo moet je God dienen. Wat zou je gedacht hebben, wanneer je hoorde over die woestijnbewoner? Hij zegt dat Gods kinderen zich moeten laten onderduwen in water. Waarom zou dat nodig zijn?

Zou je die doop wel goed hebben gevonden? Praat daar eens over met elkaar.

Waarom eigenlijk een doop?

Lees samen uit de Bijbel Matteüs 3:1-12. En werk daarna samen aan de volgende punten:

- a. De mensen lieten zich dopen in de rivier (vs. 6).

Werkopdracht 1:

Je hebt aan het begin van deze schets opgeschreven wat je normaal vindt voor de doop. Vergelijk het nu eens met vers 6. Zijn er verschillen met de doop in onze kerkgebouwen?

Werkopdracht 2:

Zoek in het doopformulier een antwoord op de vraag of belijdenis van zonden tegenwoordig nog bij de doop hoort.

- b. De belofte van de Heilige Geest (vs. 12).

Werkopdracht 1:

Wanneer en hoe wordt de belofte van de Heilige Geest vervuld (zoek het antwoord in de eerste twee hoofdstukken van Handelingen)?

Werkopdracht 2:

Zoek in het doopformulier een antwoord op de vraag of de gave van de Heilige Geest nog bij de doop hoort, en hoe dan?

c. De oproep tot bekering (vs. 8-10).

Werkopdracht 1:

Hoe kan Johannes dit zeggen tegen Joden die toch besneden waren en God kenden? Ook in Handelingen 3:11-26 is er een oproep tot berouw: in welke verzen?

Werkopdracht 2:

Hoe zou deze oproep luiden voor gedoopte mensen? Vergelijk dit eens met Openbaring 3:14-22.

d. De christelijke doop (Matteüs 28:18-20).

Vraag 1: Welke elementen staan hier, in welke volgorde staan ze en kun je ze vergelijken met dingen in Matteüs 3?

Vraag 2: Welk verschil is er met de doop van Johannes? Lees hierbij ook Handelingen 19:1-7.

Ons doopformulier

Je hebt het al vaak gehoord, ons doopformulier (Geref. kerkboek p. 714). Zou je het heel kort kunnen samenvatten? Misschien hebben sommigen als samenvatting: 'dat ik een kind van God ben'.

Lees nu eens formulier nr. 1 door en streep alle plaatsen aan waar gebeden is voor jou dat je een kind van God mag worden.

Vraag: Hoe kan dat nu? Belofte en toch ook gebed? Bén je nu een kind van God, of moet je het ook nog worden?

*n.a.v. eerste twee zinnen van het gebed voor de doop
(Gereformeerd Kerkboek p. 716, 729 en 732)*

AANWIJZINGEN VOOR DE LEIDER/LEIDSTER

Doelstelling

Bij jongeren die in de kerk opgroeien, is de doop zo bekend, dat het beeld ervan soms wat 'sleets' is. De doelstelling van de verenigingsavond moet zijn dat dit beeld op zijn minst wordt opgefrist.

Rond de doop zijn vele problemen aan de orde te stellen (volwassenendoop; onderdompelingsdoop; doop en verkiezing; vroegdoop, enz.). Wanneer sommige daarvan op een natuurlijke manier aan de orde komen, hoeven ze niet ontweken te worden, maar het hoofddoel moet toch blijven dat het eigen beeld wordt opgefrist en niet dat er een discussie wordt gevoerd over 'onderwerpen' (daarvoor is vaak meer nodig dan één verenigingsavond en jongeren missen op deze leeftijd vaak nog het totaalbeeld dat nodig is als kader voor deze onderwerpen).

Opzet

Het is de bedoeling dat een bijbelstudie gebruikt wordt als nieuw venster op de 'bekende' doop. Er is onderscheid tussen de doop van Johannes en de christelijke doop, maar in deze schets worden vooral de overeenkomsten gebruikt.

Als leider kun je naast het gekozen bijbelgedeelte (Matteüs 3:1-12) voor jezelf lezen (en misschien gebruiken bij de bespreking):

Marcus 1:4-8
Lucas 3:1-18
Handelingen 1:5-8
Handelingen 13:23-41

Werkopdrachten

De verwerking van de bijbelstof gebeurt grotendeels via de werkopdrachten.

- Hiervoor papier en pen/potlood beschikbaar hebben!
- Wanneer de groep groot genoeg is, kunnen er twee groepjes gemaakt worden, waarvan de één bezig is met werkopdracht 1 en de ander met werkopdracht 2.
- Soms wordt gevraagd om iets op te zoeken in het doopformulier: wanneer dit voor de groep te veelomvattend is, kun je als leider/leidster één of twee stukjes uit het formulier aanwijzen waartoe de opdracht dan beperkt blijft.
- Afhankelijk van de leeftijd en het niveau van de groep kun je bij de werkopdrachten minder diep of juist wat dieper gaan.

Begin en eind

De opdracht aan het begin probeert in kaart te brengen waar de jongeren zich bevinden: welk beeld hebben ze? Na de behandeling van de schets moet dit beeld op zijn minst verrijkt worden met het besef dat de doop geen 'gedane zaak' is. In de klassieke terminologie: de doop bevestigt een belofte, maar een belofte kan alleen actief doorwerken in ons leven via het geloof en de bekering.

LAAT JEZELF DOPEN!

**Bijbelstudie en werkvormen
voor jongeren 16+**

J. van Bruggen, Wilhelminapark 67, 7316 BS, Apeldoorn

A Wat doe je met de kinderdoop, wanneer je geen kind meer bent?

Je bent 16+. Je neemt steeds meer eigen verantwoordelijkheid. Dat willen ze ook, thuis, op school en op je werk. Maar waar blijft je eigen verantwoordelijkheid in de kerk? Daar lijkt alles al voor je beslist te zijn. Je bent immers al gedoopt, voordat je ja of nee kon zeggen!

Je wordt daar ook vaak aan herinnerd.

- (Een leraar:) "Hoe kun jij als gedoopt kind nu zoiets doen?"
- (Een ouder gemeentelid:) "Zegt je doop je dan niets meer?"
- (Je dominee:) "God heeft je toch tot zijn kind gemaakt bij de doop!"

Soms irriteert dit. Hoe kunnen ze je aanspreken op iets waar je niet bij bent geweest?

Voordat jullie deze schets over de doop gaan behandelen, moet je eigenlijk eerst eens je gevoelens op een rij zetten. Anders kunnen die stoorzenders worden.

Organiseer daarom een meningenmarkt.

Vorm twee of vier groepjes. Laat ieder groepje twee of één van de volgende vier meningen verdedigen. Trek hiervoor ongeveer tien tot vijftien minuten uit.

1. Ik red mijzelf wel. Ik kan niet aangesproken worden op mijn doop: daar was ik niet bij.
2. Ik leun graag op mijn ouders. Ik vind het gemakkelijk dat ik gedoopt ben: dat geeft een voorsprong, ook al weet ik nog niet wat ik wil.
3. Ik voel me verantwoordelijk. Ik wil mijn doop voor eigen rekening nemen.
4. Ik voel me vrij. Voorlopig denk ik nog niet over zulke dingen na. Komt later misschien.

Vragen op een rij zetten

Met gevoelens alleen ben je er niet. Je moet verder komen. Dat is je verantwoordelijkheid. Zeker als je 16+ bent. En als de doop in ieder geval belangrijk is voor iedere christen. Probeer daarom nu vast te stellen over welke vragen je het zou moeten hebben om wat verder te komen. Achtereenvolgens kun je de volgende punten bespreken. Wanneer je er een keuze uit wilt maken, kies dan 1 + 2 of 1 + 3.

1. *Waarom ben ik als kind gedoopt en waarom niet later?*
2. *Waarom moet je nog belijdenis doen, als je al gedoopt bent?*
3. *Hoe kan de kinderdoop later betekenis voor je hebben?*

1. Waarom ben ik als kind gedoopt en waarom niet later?

Het foute antwoord: "Omdat de kinderen er ook bij horen. Omdat Jezus de kinderen liefheeft."

In dit antwoord gaat het over 'de kinderen'. Maar lang niet alle kinderen worden gedoopt.

Het goede antwoord: "Omdat de gelovige ouders een belofte krijgen voor hun kinderen."

Het gaat erom dat de ouders in Christus geloven. Dan mogen zij met hun kinderen tot Jezus komen.

Lees nu samen de volgende bijbelgedeelten en bepraat samen kort wat ze te zeggen hebben voor dit punt van bespreking:

- *Handelingen 11:11-18 (vers 14: belofte van behoud voor het hele huisgezin);*
- *Marcus 10:13-16 (vers 16: de ouders geloven in Jezus, hun kinderen krijgen dan ook zijn zegen);*
- *1 Korintiërs 7:12-14 (vers 14: het spreekt voor Paulus vanzelf dat de kinderen van een gelovige man of vrouw heilig zijn, toegewijd aan Christus en dat ze geen heidenen voor Hem zijn);*
- *Efeziërs 6:1-4 (de gelovige ouders moeten hun kinderen behandelen als kinderen binnen de gemeente).*

NB: de kinderen komen steeds in beeld via de gelovende ouders. Zij worden als het ware meegedragen door de belijdenis van hun ouders. Het belangrijkste is niet dat je ouders je lieten dopen, maar dat zij als je vader en moeder hun toevlucht zochten bij de Heiland, Jezus. Hun geloof is je voorbeeld. Door dat geloof konden ze je meenemen in hun eigen doop. Ze vertrouwden God, ook voor hun kinderen.

Het geloof gaat voorop bij de doop.

Lees Matteüs 28:19; Marcus 16:15-16; Handelingen 2:38.

De doop is een sacrament: sacramenten zijn bedoeld om het geloof te versterken (lees zondag 25 van de Heidelbergse Catechismus).

Bij de kinderdoop is er eerst een geloofsbelijdenis van de ouder(s)!

Drie stellingen voor discussie:

1. *Het is beter wanneer ouders vanuit hun eigen geloof een appel doen op de kinderen, dan dat zij dit doen vanuit het voldongen feit van de kinderdoop.*
2. *Wanneer ouders zwak of nalatig zijn geworden in hun geloof, wordt het voor hun kinderen ook moeilijker.*
3. *Als jongere kun je ook verder in geloof en liefde komen dan je ouders.*

Mijn antwoord op de beginvraag van dit eerste onderdeel:

"Ik ben als kind gedoopt en niet later, omdat

.....

"

2. Waarom moet je nog belijdenis doen, als je al gedoopt bent?

Het foute antwoord: "Om je doop voor eigen rekening te nemen."

Er valt hier niets voor eigen rekening te nemen. De doop is een teken bij een belofte over de kinderen van gelovige ouders. Die belofte ligt voor Gods rekening. Ook het teken.

Dat kun je niet overnemen.

Het goede antwoord: "Om nu zelf verder te gaan in het geloof dat mijn ouders bij mijn doop beleden."

Bij je geloofsbelijdenis erken je dat niemand gered kan worden zonder geloof in Jezus Christus. Eens brachten je ouders je tot Jezus. Nu ga je zelf. Door geloof. Dankzij de Geest die het in je werkt.

Bijbelstudie

Lees nu samen de volgende bijbelgedeelten en bepraat samen kort wat ze te zeggen hebben voor dit punt van bespreking:

- Romeinen 10:9-13;
- Handelingen 4:12;
- Romeinen 4:6-12 (later beschouwen de Joden de besnijdenis als hun paspoort bij God, zoals ook vele christenen de doop zien als een paspoort voor de hemel; Paulus leert ons dat niet de besnijdenis [de doop] ons behoudt, maar het geloof; dat geloof richt zich op de belofte van het evangelie; daarvan is de besnijdenis [de doop] een teken en zegel.

Neem nu eens de derde vraag uit het formulier voor de openbare geloofsbelijdenis (zie Geref. Kerkboek, p. 736):

‘Aanvaardt u de belofte en verplichting van Gods genadeverbond, waarvan uw doop teken en zegel is? U vraagt nu de toegang tot het heilig avondmaal. Belijdt u uit kracht van de Heilige Geest, dat u vanwege uw zonden u voor God verootmoedigt; dat u uw leven buiten uzelf in Jezus Christus, de enige Verlosser, zoekt; en dat het uw hartelijke begeerte is God en de naaste lief te hebben, met de wereld te breken, uw oude natuur te doden en godvrezend te leven?’

Hier is de doop het teken en zegel (of: afbeelding en garantie) bij de belofte (die voor de gelovigen en hun kinderen is: verbond). En wanneer je belijdenis doet, neem je niet de doop voor je rekening, maar je stemt in met die belofte van het evangelie. Daarom is de vraag ook niet of je gelooft dat je als gedoopte een kind van God bent. De vraag is of je een kind van God wilt zijn door je eigen ootmoed en je eigen vertrouwen in Jezus Christus.

Discussiepunt: Zou het niet beter zijn wanneer rond de belijdenis wat minder over de doop zou worden gesproken en wat meer over het geloof?

Mijn antwoord op de beginvraag van dit tweede onderdeel:

"Als gedoopte doe/deed ik belijdenis van het geloof, omdat

.....

"

3. Hoe kan de kinderdoop later betekenis voor je hebben?

Het foute antwoord: "Een kind van gelovige ouders is vanaf de geboorte voorgoed een verbondskind."

Dit antwoord past alleen bij de ouders wanneer het over heel kleine kinderen gaat.

Het goede antwoord: "Ik ben in een gelovig gezin opgegroeid. Daarom lieten mijn ouders het teken van Gods belofte al aan mij bedienen, toen ik alleen nog maar hun baby was. Ik ben blij dat God deze weg heeft gebruikt om mij ook zelf tot dat geloof te brengen."

De kinderdoop schakelt je aan het voorgeslacht in het geloof en maakt je ook bescheiden en dankbaar. Gelukkig heeft God je leven al in de richting van het geloof geleid voordat je 16+ was!

Bijbelgedeelten om hierbij te lezen:

- 2 Timoteüs 1:3-6;
- Hebréeën 13:7-8;
- 1 Timoteüs 5:4 (wat hier ter sprake komt bij de weduwen, geldt natuurlijk ook wanneer de vader nog leeft).

Romeinen 6:1-4

In de Dordtse Leerregels hoofdstuk 1 lezen we in paragraaf 17: 'Over de wil van God kunnen wij ons alleen uitspreken op grond van zijn eigen Woord. Dit verzekert ons ervan, dat de kinderen van de gelovigen heilig zijn, niet van nature, maar uit kracht van het genadeverbond, waartoe zij met hun ouders behoren. Daarom moeten godvrezende ouders niet twijfelen aan de uitverkiezing en het behoud van hun kinderen, die God zeer jong uit dit leven wegneemt.'

Onderstreep eens de woorden 'van de gelovigen', 'godvrezende ouders' en 'zeer jong'. Je ziet hoe hier helemaal vanuit het geloof wordt gesproken. Gelóvige ouders en kinderen die zo jong zijn, dat zij zelf nog niet tot dat geloof kunnen komen. Maar er staat zeker niet dat ouders automatisch op de doop kunnen terugvallen, wanneer hun kinderen uit het leven worden weggenomen op een leeftijd waarop zij ook zelf (hadden) kunnen geloven en bidden.

Discussiepunt: Lees samen eens in het formulier voor de bediening van de heilige doop aan volwassenen het gedeelte 'Voorwaarden voor de volwassenendoop'. Op welke manier kan alles wat hier gezegd wordt, ook gelden voor volwassenen die terugkijken op hun kinderdoop?

Mijn antwoord op de beginvraag van dit derde onderdeel:

"Mijn kinderdoop houdt betekenis voor mij, omdat:

.....

B Is de doop met de Geest niet belangrijker dan de waterdoop?

(Voor een eventuele tweede verenigingsavond)

Doop met de Geest: ja en/of nee?

Er zijn vandaag veel christenen die de waterdoop niet zo belangrijk vinden. Het gaat volgens hen om een andere doop. Ze noemen dat de 'doop met de Geest'. Velen hebben kritiek op de christenen in de kerken: 'Waar is jullie doop met de Geest?'

Johannes de Doper beloofde toch dat Jezus zou dopen met de Geest! 'Waarom zijn jullie dan nog altijd tevreden met de waterdoop?'

Zelf hebben deze mensen vaak een verhaal over de manier waarop zij eens gedoopt werden met de Geest.

Vraag 1: Wie herkent dit punt? Ben je mensen tegengekomen die zo praten? Tot welke beweging of stroming behoorden ze?

Vraag 2: Hoe zou je reactie zijn op deze mensen?

Mensen die veel spreken over de 'doop met de Geest', hebben voor een deel gelijk en voor een deel niet.

a. Ze hebben gedeeltelijk gelijk: het gaat erom dat wij vervuld worden met de Geest. Het gaat niet om dat water.

Lees samen uit de Bijbel de volgende gedeelten en geef aan hoe die gedeelten hiermee te maken hebben:

Handelingen 8:12-17

Handelingen 19:1-7

Titus 3:3-7

Lees nu ook eens zondag 26 van de Heidelbergse Catechismus en onderstreep hoe vaak bij de doop gesproken wordt over de Heilige Geest. (Je kunt het ook zo doen dat de helft van de groep zondag 26 leest en dat de andere helft hetzelfde doet met het doopformulier).

b. Ze hebben gedeeltelijk ongelijk. In het Nieuwe Testament wordt het woord 'doop' alleen gebruikt voor de waterdoop.

Bij 'doop' denk je aan iets dat één keer gebeurt. Maar wanneer wij gedoopt of vervuld worden met de Heilige Geest van God, is dat niet iets van één dag, maar van ons hele leven. Dat is een werkelijkheid die voortgaat (Handelingen 2:4; 10:44-46; 19:6) en steeds weer opnieuw blijkt (Handelingen 4:29-31; 7:55; 13:2; 15:28). Zo is de trouwbelofte iets van één dag, maar het vervuld zijn en blijven met liefde voor elkaar is iets van het hele huwelijksleven. We moeten dus niet vragen: "Wanneer ben jij gedoopt met de Geest?". Maar we moeten elkaar vragen: "Ben jij ook steeds meer vol van de Geest van Christus?"

Lees hierbij samen de volgende bijbelgedeelten en geef aan hoe ze hiermee te maken hebben:

- 1 Tessalonicenzen 5:16-24 (midden tussen deze vermaningen staat de oproep om 'de Geest niet uit te blussen'; je doet dat wanneer je nalaat wat Paulus opdraagt; welke dingen noemt hij in vers 16-24 (maak eens een lijstje)?
- Romeinen 8:12-17
- Efeziërs 1:15-18 (NB: Paulus schrijft aan mensen in Efeze: daar hadden sommigen in één keer de kracht van de Geest ervaren zoals blijkt uit Handelingen 19:1-7; toch bidt de apostel later, in deze brief, om de voortdurende gave van de Geest).

Wat zijn de gaven van de Geest?

De christenen die heel sterk pleiten voor de 'doop met de Geest', denken dan ook aan buitengewone dingen. Voor hen wordt de Geest pas zichtbaar, wanneer je in andere talen gaat spreken of wanneer je opeens gaat profeteren of wanneer je opeens zieken kunt genezen. Ze verwijten de christenen in de kerk dat die hier helemaal niets van kunnen. "Zie je wel dat jullie met die waterdoop het belangrijkste missen? Kijk maar naar de oudste kerk: daar was dat allemaal wel!"

Vraag 1: Herken je dit? Kwam je het tegen? Waar?

Vraag 2: Wat zou je er spontaan over zeggen?

Christenen die zo praten, zijn erg eenzijdig.

- Er zijn algemene gaven van de Geest voor alle gelovigen. Zoek zelf eens uit welke dat zijn met behulp van Galaten 5:13-26.
- Er zijn bijzondere gaven die niet algemeen zijn. Zoek zelf eens uit welke dat waren in Korinte. (Gebruik daarvoor 1 Korintiërs 12:28-13:13).

De algemene gaven moeten bij iedere christen zijn, ook bij jezelf. De bijzondere gaven kan God geven, wanneer Hij wil en wanneer dat nodig is. Er is geen belofte dat we in alle eeuwen en overal dezelfde gaven zullen krijgen.

Vraag 3: Waar zouden ze het meest nodig zijn: in een eeuwenoude kerk met een rijke geschiedenis of op het zendingsveld in de strijd van jonge christenen met de boze geesten van de afgoderij?

Ben je geboren uit water én Geest?

Jezus sprak eens met Nikodemus. Een Farizeeër. Hij wist van het optreden van Johannes de Doper. Hij wilde met Jezus praten: moest hij zich als Farizeeër nu werkelijk laten dopen in de Jordaan?

Jezus geeft hem dan een spannend antwoord: "Je moet opnieuw geboren worden." Dat gaat verder dan 'gedoopt worden'. De doop is een onderdompeling in de dood. Een teken: je geboorte was niet genoeg! Je moet opnieuw geboren worden.

Hoe dan? Niet uit een tweede moeder. Maar 'door water en Geest'. Nicodemus moet zich buigen en zich laten onderduwen in het Jordaanwater. Maar hij moet ook opnieuw geboren worden door de Geest van Christus. Anders zal hij de toekomst van Gods rijk niet kunnen binnengaan.

Wanneer je 's zondags naar de doop van een kindje kijkt, is dat ook de boodschap voor jezelf: je moet een ander mens worden. Jij moet een jongere worden die bezield raakt van de Heilige Geest!

Zoals anderen helemaal 'vol' kunnen zijn van een ideaal, een vriend, een popgroep, een filmster, zo mogen wij helemaal 'in beslag genomen worden' door de Geest van Jezus Christus.

Lees nu samen Johannes 3:1-8.

Later sprak Jezus hier nog eens over. Op het tempelplein. Op het Loofhuttenfeest. Toen het erg droog was en ieder naar water snakte. Jezus zei toen dat je er geweldig van ervaart, wanneer je vol wordt van de Geest. Daar wordt je leven fris van en bezielt. Daardoor word je een prima bron van frisheid en bezieling voor je omgeving. Je wordt een fontein voor anderen en geen valkuil of beerput!

Lees nu samen Johannes 7:37-39.

Discussievragen:

1. Hoe oud moet je zijn om vervuld te worden met de Geest?
2. Wat betekenen je zelf positief voor je omgeving (thuis, school, werk, jongeren)?
3. Wat zou je als jongere positief kunnen bijdragen binnen de gemeente waartoe je behoort?

Handelingen 2:17-21 en 2:38

GELOOF EN DOOP

Bijbelstudie voor volwassenen

J. van Bruggen, Wilhelminapark 67, 7316 BS, Apeldoorn

Lees dit eerst!

Deze gemeenteschets is geschreven om gebruikt te worden samen met het boekje 'Het logo van het geloof' (Kampen 2004) – dit is een heruitgave van 'Het diepe water van de doop' (1997).

Dit geldt vooral voor de volwassenen.

Wanneer mensen geen tijd of aandacht hebben om het boekje te gebruiken, kunnen ze de schets wél volgen.

Toch komt de schets beter tot zijn recht, wanneer ze wordt gebruikt in combinatie met het boekje waar zo nu en dan naar verwezen wordt.

De schets bestaat uit een aantal onderdelen die men achtereenvolgens kan behandelen, maar die men ook in verschillende combinaties kan gebruiken: aan het eind staan adviezen voor deze combinaties.

A. Doop en trefwoord

De doop kan je onder andere doen denken aan:

- kinderen
- verbond
- kerk
- wedergeboorte
- doopbelofte
- geloof
- Heilige Geest
- belijdenis
- gereformeerd onderwijs
- zekerheid

Laat ieder voor zichzelf deze tien woorden eens op een blaadje papier ordenen naar belangrijkheid.

Houd daarna een gesprek over de voorkeuren voor volgorde.

Bespreek de verschillen in voorkeur: probeer tegenover elkaar duidelijk te maken wat je bewoog om je eigen voorkeur zó te kiezen.

Afhankelijk van de groep kun je deze opdracht gebruiken voor een starter in de avond (15 minuten) of voor een inleidende bespreking over het onderwerp (1 uur).

B. Doop, verbond, geloof en wedergeboorte

In de gemeenten waarvoor deze schets wordt geschreven, wordt de doop heel sterk gezien vanuit het verbond. Woorden als 'verbondsteken', 'verbondskind', 'verbondstrouw' worden heel veel gebruikt.

Het gebruik van 'verbond' als een overkoepelend begrip was niet zo gebruikelijk in de eerste vijftien eeuwen van onze kerkgeschiedenis. Pas in de tijd van de Reformatie kwam het begrip meer centraal te staan. Toen leerde men weer beter zien dat het niet de 'kerk' is (met bisschoppen en paus) die ons verbindt met God. Door het geloof zijn wij rechtstreeks met Hem verbonden. 'Gods verbond met de gelovigen door Jezus Christus' gaat uit vóór de 'kerk met haar middelen'.

In de Gereformeerde Kerken kreeg het woord 'verbond' opnieuw een opwaardering door de Vrijmaking. Tegenover de Kuyperiaanse gedachte dat de doop een teken zou zijn van de onmiddellijke wedergeboorte van de gedoopte, beklemtoonde men de gedachte van Gods verbond met zijn beloften die een appel op ons doen.

De leer van Gods verbond met de gelovigen in Christus Jezus was een steun voor de kerk. Niet alleen in de tijd van de Reformatie maar ook in de periode van de Vrijmaking. Deze leer hielp de gelovigen om weer beter zicht te krijgen op de waarde van het evangelie en van het geloof.

Veelgebruikte termen zijn echter aan slijtage onderhevig. Op den duur kunnen ze zelfs heel oppervlakkig worden gebruikt. Andere mensen gaan ons dan beschuldigen van 'verbondsautomatisme'. Het woord 'verbond' kan van functie veranderen. Terwijl het moet functioneren als een aansporing, kan het gaan fungeren als een geruststelling. We komen dit tegen in uitdrukkingen als 'je bent gedoopt en jij bent dus een verbondskind, een kind van God!' Zo'n zinsnede kan op zichzelf komen te staan en kan op den duur vals licht geven.

Voorbeelden van scheefgroei in het gebruik van goede uitdrukkingen zien wij ook in de Schrift.

Lees eens de volgende bijbelgedeelten:

- Lucas 3:7-9 (Wat was er nu eigenlijk mis met die uitdrukking 'wij hebben Abraham als vader'?)
- Jeremia 7:1-8 (Wat was er nu eigenlijk mis met die uitdrukking 'Dit is de tempel van de HEER!'?)

Het woord verbond kan soms gaan fungeren als een filter. Men hoort dan in het doopformulier heel sterk deze term, maar men herinnert zich veel minder goed andere termen die daar een centrale plaats hebben. Het gevolg is dat men nog wel de term 'verbond' gebruikt, maar op een heel verschraalde manier.

Werkvorm 1: Bespreek eens of in je eigen doop- en verbondsvoorstelling de volgende zinsneden uit doopformulier nr. 1 wel voldoende tot hun recht blijven komen:

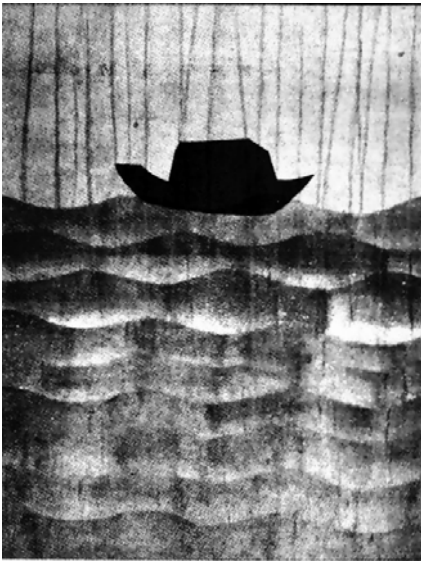
- Gods toorn rust op ons en onze kinderen: wij kunnen in het rijk van God niet komen, of wij moeten opnieuw geboren worden.
- Wij moeten een afkeer krijgen van onszelf, ons voor God verootmoedigen en onze reiniging en ons behoud buiten onszelf zoeken.
- Wij bidden of U dit kind in genade wilt aannemen en het door uw Heilige Geest in uw Zoon Jezus Christus wilt inlijven. Vergelijk de doopformulieren 2 en 3 (Geref. kerkboek p. 718 en 725) met dit eerste formulier: vind je deze punten ook terug? Waar?

Werkvorm 2: Probeer samen vast te stellen hoe Paulus (die wel degelijk de doop bediende, verg. ook Handelingen 19:4-6) kan schrijven in 1 Korintiërs 1:17:

'Want Christus heeft mij niet gezonden om te dopen, maar om het evangelie te verkondigen.' (Bestudeer hierbij 1 Kor. 1:10-31).

C. De doop volgens het Nieuwe Testament

1. De doop is een kenmerk van christenen: de gelovige komt uit voor zijn of haar geloof door zich te laten dopen. En de doop bevestigt de waarheid van het evangelie: genade voor wie in Christus Jezus gelooft!
Zie hoofdstuk 1 van 'Het logo van het geloof'.
Zie artikel 34 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis over de doop als 'merk- en veldteken van Christus'.
2. De symboliek van de doop is die van de onderdompeling: een verdrinking als het ware.
Zie hoofdstuk 2 van 'Het logo van het geloof'.
Zie de tweede vraag in het formulier voor de volwassenendoop.
3. Bij de doop wordt de naam van Jezus Christus beleden: het is een belijdenisdoop! Zie hoofdstuk 3 van 'Het logo van het geloof'.
Zie de eerste en de derde vraag in het formulier voor de volwassenendoop.
4. De doop is een teken van begenadiging en vrijspraak: door het doodswater dankzij Jezus toch niet omgekomen!

1 Petrus 3:20-22

Zie hoofdstuk 4 van 'Het logo van het geloof'.

Zie in artikel 34 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis en in het gebed voor de doop de manier waarop wordt gesproken over de doortocht door de Rietzee (doopformulier).

5. De doop is een teken van de toekomstige opstanding met Christus en van de wedergeboorte door Hem.

Zie hoofdstuk 5 van 'Het logo van het geloof'.

Zie wat het doopformulier zegt over de betekenis van het 'gedoopt worden in de naam van de Heilige Geest' en lees het slot van het gebed voor de doop.

Werkvorm 1 (één avond): Wijs vijf personen aan die ieder één punt

zullen toelichten. Bestudeer het daarbij aangegeven hoofdstuk uit 'Het logo van het geloof'. Adviseer de anderen deze vijf hoofdstukjes door te lezen. Wijd op de besprekingsavond ongeveer 15 minuten aan elk punt.

Werkvorm 2 (méér avonden): Wanneer de groep ervoor voelt, kan men ook afspreken dat ieder de hoofdstukken leest waarnaar verwezen wordt en dat daarna de punten één voor één in de groep worden doorgenomen. Voor deze werkvorm zal men minstens twee en hoogstens vijf avonden kunnen reserveren.

D. Invalshoeken

Vanuit verschillende invalshoeken kan men naar het onderwerp 'doop' toegaan.

D1 De erkenning van de doop door andere kerken

Wie elders gedoopt is in de naam van de drie-enige God, wordt niet overgedoopt wanneer hij of zij geloofsbelijdenis aflegt in de Gereformeerde Kerk.

Waarom niet?

Een sober antwoord: "Wat gedaan is, is gedaan."

Een royaal antwoord: "Overal waar gedoopt wordt, is verbond. Alle gedoopten in de hele wereld zijn Gods echte verbondskinderen.

Het zou schande zijn om dit te miskennen. Bij de geloofsbelijdenis herkent men elkaar!"

Een verlegenheidsantwoord: "Overal waar gedoopt wordt, is nog een spoor van het evangelie."

Wanneer de tekst van dat evangelie later wordt aangeleverd via evangelisatie of via contact met een kerk, krijgt de 'gedoopte' alsnog de werkelijkheid die al vanaf het begin meegeleverd had moeten worden. Anders gezegd: soms krijgen mensen het cadeau later dan het papier waarin het verpakt zat.

Discussievraag: Wanneer de doop een teken is voor de gelovigen bij het gepredikte evangelie, welk antwoord zou dan fout of goed zijn? Of moet het antwoord nog anders luiden?

D2 De doop met de Geest

Is de doop met de Geest niet belangrijker dan de waterdoop? Hoe moeten wij denken over de Pinksterbeweging en de charismatische

beweging die zoveel nadruk leggen op de Geestdoop en die de kerken verwijten dat zij slechts een waterdoop hebben?
Zie hoofdstuk 6 van 'Het logo van het geloof'.

Werkvorm: Wanneer men aan dit punt een bredere bespreking wil wijden, kan gebruik gemaakt worden van de tweede schets 16+ (B).

D3 Kinderdoop en volwassenendoop

De basisvorm van de doop is de volwassenendoop, met belijdenis van geloof. Pas daarna komt de kinderdoop in beeld: zij is voor de gelovigen en hun kinderen. Daarom is er ook geen kinderdoop mogelijk zonder belijdenis. De ouders moeten hun geloof belijden en beloven dat zij hun kinderen tot deze belijdenis zullen opvoeden. Zie hoofdstuk 8 en 9 van 'Het logo van het geloof'.

Discussievragen:

- 1 . Is de volgorde van de formulieren in ons kerkboek wel juist? Eerst de formulieren voor de kinderdoop en dan dat voor de volwassenendoop. Zou dit eigenlijk niet andersom hebben moeten? Hoe verklaar je dat het zo gegroeid is?*
- 2 . De geloofsbelijdenis van de ouders is heel belangrijk. Zou het daarom niet gewenst zijn om het 'kraambezoek' van ouderling of dominee te vervangen door een 'doopbezoek' waarin met de ouders wordt doorgepraat over hun geloof en hun plichten ten opzichte van hun kind? (Dit bezoek zou ook vóór de geboorte gebracht kunnen worden, omdat er dan meer rust is en omdat gelovige ouders ook hebben te bidden voor de ziel van hun nog ongeboren kindje.)*
- 3. In de Dordtse Leerregels 1 paragraaf 17 wordt aan gelovige ouders troost geboden voor kinderen die God uit dit leven wegneemt. Waarom wordt hier zo nadrukkelijk gesproken over kinderen die God 'zeer jong' uit dit leven wegneemt? Maakt de leeftijd verschil? Zo ja, waarom?*

BESPREKINGSPUNTEN VOOR GEMENGDE GROEPEN (jonge jeugd, oudere jeugd en volwassenen)

Bij deze gesprekspunten is uitgegaan van de tweede schets voor de 16+ jongeren (B). Zie verder ook de schetsen voor volwassenen punt D2 en hoofdstuk 6 uit 'Het logo van het geloof'.

1. Lees uit die tweede schets voor jongeren 16+ (B) in ieder geval de volgende bijbelgedeelten met besprekingspunten:

Handelingen 8:12-17

- Bespreek de vraag waarom de doop niet zonder de gave van de Geest mag blijven.
- Hoe werkt dat nu vandaag bij jongeren en ouderen?

1 Tessalonicenzen 5:12-16

- Bespreek hoe het kan dat je de Geest niet kunt kopen, maar wel kunt uitblussen.
- Waar moeten we goede aandacht aan geven om te voorkomen dat we de Geest uitblussen? (Zie de opdrachten in dit bijbelgedeelte.)
- Zijn deze opdrachten van Paulus ook actueel voor ons eigen leven en de gemeente waartoe we behoren?

Johannes 7:37-39

- Door de Geest gaat er uit de gelovige een rivier stromen naar anderen.
- Zijn wij niet vaak te veel bezig met de vraag hoe we in de gemeente zelf gedoopt zijn met water (onze zekerheid)? En te weinig met de vraag hoe we anderen kunnen verrijken met de stromen van de Geest uit ons binnenste (onze vruchtbaarheid)? Hoe zou dit in praktijk zichtbaar moeten worden?

2. Je kunt verder voor de bespreking de vragen gebruiken die in de tweede schets voor de 16+ (B) jongeren zijn te vinden.

ENIGE LITERATUUR

Speciaal bij deze schets:

Jakob van Bruggen, Het logo van het geloof, Kampen, Kok, 2004 (heruitgave van: Het diepe water van de doop, Kampen, Kok, 1997).

Het (kinder)doopformulier in praktijk:

F. van Deursen, Je baby laten dopen. De betekenis en de bediening van de doop volgens het klassieke gereformeerde doopformulier. Amsterdam, Buijten & Schipperheijn, 1997.

Over doop en Geest:

John R.W. Stott, Doop en vervulling met de Heilige Geest. Apeldoorn, Novapress, 1995.

Speciaal over de kinderdoop:

J. van Amstel. De rijkdom van de kinderdoop. Goes, Oosterbaan & Le Cointre, 1989.

C. van de Velde, Het dopen van kinderen: waarom? Een bijbelse verantwoording van de kinderdoop. Kampen, Kok Voorhoeve, 1994.

Over verbond en doop na de vrijmaking en over herdoop:

Peter H. van der Laan, Eenmaal gedoopt. Spiritualiteit van de doop. Barneveld, De Vuurbaak, 1998.

Adrian Verbree, Over dopen, Barneveld, De Vuurbaak, 2008.

Voor meer uitgebreide studie:

C. Trimp, Woord, water en wijn. Gedachten over prediking, doop en avondmaal. (Serie Bij-tijds geloven'). Kampen, Kok, 1985 (p. 31-72 over de doop).

W. van 't Spijker e.a., Rondom de doopvont. Goudriaan, De Groot 1983. [Uitverkocht, maar via bibliotheken toegankelijk].

Themanummers WegWijs:

www.bijbelstudiebond.nl: WegWijs augustus 1997 en oktober 2006.

BIJBELROOSTERS

Voor een periode:

In het boekje 'Het logo van het geloof' staat op bladzijde 99-105 een bijbelleesrooster voor 12 weken. Je kunt dit op eigen manier combineren met de tijd waarin onderwerpen van de schetsen op een of meer avonden gezamenlijk worden besproken.

Enkele dagen voor een besprekingsavond:

In de dagen vóór de behandeling van een schets in groepsverband zou je uit die schets de daar aangegeven bijbelgedeelten kunnen lezen.

Om te lezen op de dag van de behandeling van een schets in groepsverband, een keuze uit de volgende bijbelgedeelten:

Matteüs 3:1-12

Johannes 3:22-4,3

Marcus 16:9-20

Handelingen 8:4-17

Titus 2:11-3:7

Ter afsluiting een gedicht

GEDOOPT IN ZIJN NAAM

*O tere naam,
neem mij mee:
maak van ons twee
één eigennaam.*

*Kwetsbare liefde,
geur in albast,
geef dat mijn leven,
bij u past.*

*O naam van God
aan het kruis geslagen:
U wil ik voorgoed
als schuilnaam dragen.*

WERKWIJZER VOOR GEBRUIK VAN DEZE GEMEENTESCHETS

Overzicht van de onderdelen

1. Jeugd van 12-16: JE DOOP BEGON IN DE JORDAAN
(1 schets voor 1 avond)
2. Jeugd van 16+: LAAT JEZELF DOPEN
(2 schetsen voor 2 avonden)
 - 2A Wat doe je met de kinderdoop, wanneer je geen kind meer bent?
 - 2B Is de doop met de Geest niet belangrijker dan de waterdoop?
3. Volwassenen: GELOOF EN DOOP
(schetsen en bouwstenen voor een aantal avonden)
 - 3A Doop en trefwoord
 - 3B Doop, verbond, geloof en wedergeboorte
 - 3C De doop volgens het Nieuwe Testament
 - 3D Invalshoeken:
 - 3D1 De erkenning van de doop door andere kerken
 - 3D2 De doop met de Geest
 - 3D3 Kinderdoop en volwassenendoop

Gebruik zonder coördinatie tussen leeftijdsgroepen

De schetsen kunnen zonder verdere coördinatie binnen een bepaald jaar gebruikt worden door de diverse leeftijdsgroepen. Iedere sector (12-16; 16+ en volwassenen) kan dan een eigen tijdschema vaststellen.

Het verdient dan wel aanbeveling dat iedere sector het onderwerp (de onderwerpen) inroostert in hetzelfde halfjaar (najaar of voorjaar). Dit heeft drie voordelen:

- a Er kan in zo'n halfjaar ongeorganiseerde interactie ontstaan tussen de leeftijdsgroepen (gespreksstof)
- b Bij huisbezoek kan gemakkelijker op het onderwerp worden ingehaakt
- c Desgewenst kan er nog een afsluitende gemeenteavond aan dit thema of een deel ervan worden gewijd.

Gecoördineerd gebruik door alle leeftijdsgroepen

De schetsen kunnen ook in een gecoördineerd rooster worden opgenomen. Men komt dan vanzelf allemaal in hetzelfde halfjaar uit, misschien nu ook in dezelfde zes of acht weken. Dit intensiveert de kansen op ongeorganiseerde interactie in onderlinge gesprekken binnen gezin en gemeente. Ook kan eventueel een preek aansluiten bij het thema dat in die tijd geconcentreerde aandacht krijgt in de gemeente.

Wel zal de organisatie moeilijker zijn. Men moet het niet te ingewikkeld maken. De volgende adviezen:

- Laat de jeugd van 12-16 het onderwerp op het rooster zetten ergens halverwege de periode die voor gecoördineerde aandacht is gereserveerd. Verder geen georganiseerde interactie met andere leeftijdsniveaus.

- Laat de jeugd van 16+ beide schetsen op het rooster zetten in de eerste helft van de geplande periode. In de tweede helft van deze periode kan er dan een avond van een jeugdvereniging samen met een volwassenen-bijbelstudievereniging worden gehouden over een thema dat beiden al behandelden en waar men nu sámen over gaat spreken.

Aanbevolen onderwerp: D2 voor volwassenen
(= schets 2 voor jeugd van 16+: De doop met de Geest).

- Laten de volwassenen voor hun rooster een keuze maken uit diverse mogelijkheden:

Kort:

- avond 1 voor A en B
- avond 2 voor C
- uitbreiden met avond 3 voor D2 wanneer samen met de jeugd zal worden vergaderd

Iets langer:

- avond 1 voor A en B
- avond 2 en 3 voor C
- avond 4 en 5 voor D

Uitvoeriger (met ruimte voor meer uitgewerkte bijbelstudie):

- avond 1 en 2 voor A en B
- avond 3 tot 7 voor C
- avond 8 (evt. 9 en 10) voor D

- Een gemeenteavond komt het beste tot zijn recht, nadat de verenigingen hun besprekingen hebben gevoerd. Men kan een vragenavond houden (onopgeloste vragen of omstreden antwoorden).

Men kan ook een avond voor dank en gebed houden (zoek goede doopliders, spreek af wie de dankzeggingen zullen doen voor evangelie en doop en wie de gebeden zullen uitspreken voor de bewaring en de groei van de gemeente en voor de uitbreiding van het evangelie). Een dank- en biduur voor evangelie en doop moet zorgvuldig en eerbiedig worden voorbereid en kan een heel goede dubbele punt zetten achter het project, dat er uiteindelijk niet is ter wille van de discussie maar ter wille van de lof van God!

Aanbevolen liederen (uit Liedboek):

Bijbellieder, nrs. 1, 7, 87
Belijdenislied, nr. 341
Avondmaalslied, nr. 358

